

Μαθητές με Νοητικές Αναπηρίες

Προκλητική, εναντιωματική συμπεριφορά

Προκλητική, εναντιωματική συμπεριφορά

Οδηγίες για την τάξη (έμφαση σε μεθόδους διδασκαλίας)

1. **Χρησιμοποιήστε το χρόνο του κύκλου για να ζητήσετε από τους μαθητές να σας ενημερώσουν** για το πώς θα περάσουν την ημέρα τους ενώ οι άλλοι θα πρέπει να ακούσουν προσεκτικά. Αυτό θα ενθαρρύνει την ενεργή ακρόαση.
2. **Ενθαρρύνετε τη σκέψη που προωθεί την ενσυναίσθηση**, με ερωτήσεις όπως: "Γιατί νομίζετε ότι κλαίει;" Αυτό θα βοηθήσει τους μαθητές να σκέφτονται τη δική τους συμπεριφορά και τη συμπεριφορά των άλλων.
3. **Πρωθήστε την αυτοπεποίθηση των μαθητών και την ανάπτυξη νέων δεξιοτήτων** εμπλέκοντάς τους σε δραστηριότητες επίλυσης προβλημάτων, για παράδειγμα με το ερώτημα: "Μπορείτε να σκεφτείτε έναν τρόπο να σας βοηθήσουμε να θυμηθείτε να περιμένετε τη σειρά σας;"
4. **Χρησιμοποιήστε μια φυσική αλληλεπίδραση μεταξύ ενός μαθητή και ενός ενήλικα για να εξασκήσετε μια δεξιότητα** (Elksnin and Elksnin, 2000). Οι νατουραλιστικές παρεμβάσεις αναφέρονται στη δημιουργία πολυάριθμων ευκαιριών για επιθυμητές αντιδράσεις παιδιών. Οι Kaiser και Grim (2006: 455-456) κάνουν τις ακόλουθες συστάσεις σχετικά με τις νατουραλιστικές παρεμβάσεις:
 - ο Διδάξτε τους μαθητές με βάση τα ενδιαφέροντά τους.
 - ο Διδάξτε αυτό που είναι λειτουργικό για τον μαθητή αυτή τη στιγμή.
 - ο Σταματήστε ενώ ο μαθητής και ο δάσκαλος εξακολουθούν να απολαμβάνουν την αλληλεπίδραση.
5. **Διαβάστε και συζητήστε τη βιβλιογραφία** σχετικά με τις κοινωνικές δεξιότητες, οι οποίες περιλαμβάνουν θέματα όπως η αντιμετώπιση νέων καταστάσεων, η αντιμετώπιση του εκφοβισμού, η δημιουργία νέων φίλων (DeGeorge, 1998)

Σημείωση: Να λαμβάνετε υπόψη τους πολιτιστικούς ή γλωσσικούς φραγμούς του μαθητή στην καλή συμπεριφορά όταν συζητάτε ή δημιουργείτε τις ιστορίες.

6. **Συζητήστε τι έκανε ο μαθητής μετά από μια κοινωνική αλληλεπίδραση:** τι συνέβη, εάν το αποτέλεσμα ήταν θετικό ή αρνητικό και τι θα κάνει ο μαθητής στην ίδια κατάσταση στο μέλλον (Elksnin and Elksnin, 2000; Lavoie, 2005)

Σημείωση: Να λαμβάνετε υπόψη τους πολιτιστικούς ή γλωσσικούς φραγμούς του μαθητή στην καλή συμπεριφορά όταν συζητάτε ή δημιουργείτε τις ιστορίες.

7. **Χρησιμοποιήστε πολυμέσα για να διδάξετε κοινωνικές δεξιότητες.** Πολλοί μαθητές με μαθησιακές δυσκολίες τείνουν να είναι οπτικοί μαθητές. Έτσι τα βίντεο, οι προσομοιώσεις, τα εικονικά περιβάλλοντα και άλλα πολυμέσα μπορούν να αποτελέσουν αποτελεσματικά εργαλεία διδασκαλίας (Parsons, 2006, Parsons, Leonard and Mitchell, 2006). Μπορείτε

επίσης να εφαρμόσετε τις 4-6 (παραπάνω), δηλ. τους ρόλους, τις κοινωνικές ιστορίες, παρατηρώντας τη συμπεριφορά των άλλων με τη χρήση πολυμέσων.

8. **Δημιουργήστε τα δικά σας εργαλεία κοινωνικών δεξιοτήτων και προσαρμόστε τα** στις ανάγκες των μαθητών σας. Για παράδειγμα, μπορείτε να ηχογραφήσετε/βιντεοσκοπήσετε τους μαθητές σας στην τάξη (εξασφαλίζοντας τις απαραίτητες και κατάλληλες άδειες) και στη συνέχεια να χρησιμοποιήσετε το βίντεο για να ξεκινήσετε μια συζήτηση για τις κοινωνικές αλληλεπιδράσεις των μαθητών σας. (NCTI, CITed – Centre for Integrating Technology in Education)

Σημείωση: Να λαμβάνετε υπόψη τους πολιτιστικούς ή γλωσσικούς φραγμούς του μαθητή στην καλή συμπεριφορά όταν συζητάτε ή δημιουργείτε τις ιστορίες.

9. **Χρησιμοποιήστε φωτογραφίες ή σταθερές εικόνες από βίντεο** ως "υπενθυμίσεις κοινωνικής συμπεριφοράς".
10. **Χρησιμοποιήστε την ομαδική μάθηση**, η οποία περιλαμβάνει την αλληλεπίδραση των μαθητών μεταξύ τους. Για παράδειγμα, μπορείτε να συνδυάσετε έναν πιο ικανό μαθητή με μαθητή με ειδικές ανάγκες για να μοιραστούν γνώσεις σχετικά με τις κοινωνικές δεξιότητες. Η διδασκαλία από ομότιμους μπορεί επίσης να επεκταθεί ώστε να συμπεριλάβει και άλλες διαδράσεις μεταξύ των μαθητών, όπως αλληλεπιδράσεις μαθητών με μαθητές με ειδικές ανάγκες κατά τη διάρκεια των μεσημεριανών διαλλειμάτων, εξωσχολικών δραστηριοτήτων (π.χ. κοινωνικές λέσχες και αθλήματα) και κατά τη διάρκεια σχολικών εκδηλώσεων, προκειμένου να συμπεριληφθούν και να διδαχθούν κοινωνικές δεξιότητες (Carter et al., 2005)
11. **Χρησιμοποιήστε προσομοιώσεις και άλλες οπτικές υποδείξεις** για να διδάξετε στους μαθητές σας καθημερινές δεξιότητες ζωής. Για παράδειγμα, μπορείτε να χρησιμοποιήσετε την ταμπλέτα του μαθητή σας για να τον διδάξετε πως να πάει στο οπωροπωλείο και πώς να αλληλεπιδράσει με άλλους σε αυτές και παρόμοιες καταστάσεις και μέρη.
12. **Προγραμματίστε αναφορικά με τις εξάρσεις της συμπεριφοράς του μαθητή σας.** Βεβαιωθείτε ότι θα συγκεντρώσετε εκ των προτέρων πληροφορίες σχετικά με τις πιθανές αιτίες της συμπεριφοράς. Χρησιμοποιήστε τα αίτια για να αποφασίσετε ποιες ενέργειες πρέπει να αναλάβετε.

Μαθησιακοί πόροι πολυμέσων

- [Choices, Choices \(K-5\)](#)
Το *Choices, Choices* χρησιμοποιεί σενάρια πραγματικού κόσμου για να βοηθήσει τους μαθητές να μάθουν τις δεξιότητες επίλυσης προβλημάτων και λήψης αποφάσεων.
- [Right Choices: Πρόγραμμα κατάρτισης σε θέματα κοινωνικών δεξιοτήτων για τους εφήβους \(6-12\)](#)
Το *Right Choices* είναι ένα πρόγραμμα 34 εβδομάδων που χρησιμοποιεί βίντεο για να βοηθήσει τους μαθητές να μάθουν τις δεξιότητες επίλυσης προβλημάτων και λήψης αποφάσεων. Οι ενότητες εστιάζονται σε θέματα όπως η επίλυση συγκρούσεων, η διαπραγμάτευση και η αντιμετώπιση της πίεσης από ομότιμους.

Οδηγίες στο επίπεδο του σχολείου (έμφαση στις μεθόδους διδασκαλίας)

Τμηματοποίηση Τάξεων / Διαρρύθμιση

1. **Συμπεριλάβετε γονείς και άλλους φροντιστές, καθώς και άλλους ενήλικους που έχουν σημαντικό ρόλο στη ζωή του μαθητή.** Η διοργάνωση συσκέψεων μεταξύ γονέων / φροντιστών και προσωπικού συμβάλλει στην οικοδόμηση μιας σχέσης, η οποία με τη σειρά της βοηθά τον μαθητή να αισθάνεται ότι υποστηρίζεται και να βελτιώσει περαιτέρω τις κοινωνικές του ικανότητες.
2. **Εξασφαλίστε ότι παρέχεται περαιτέρω πρόβλεψη στους εν λόγω μαθητές,** όπως η πρόσθετη υποστήριξη στην τάξη, για παράδειγμα με την παρουσία βοηθού διδασκαλίας, για να εξασφαλίσει ότι ακολουθούν το πρόγραμμα σωστά.

Κοινότητα

Αποφύγετε μια προσέγγιση "μια λύση ταιριάζει σε όλους". Προσαρμόστε την παρέμβαση για να ικανοποιήσετε τις ανάγκες του ατόμου ή της συγκεκριμένης ομάδας. Οι μαθητές που μιλούν αγγλικά ως δεύτερη γλώσσα μπορεί να χρειάζονται εντατική διδασκαλία κοινωνικών δεξιοτήτων για να προωθήσουν την προσέλκυση και την αποδοχή από ομοτίμους. Οι μαθητές με αναπηρίες ίσως χρειαστούν προσαρμοστικό πρόγραμμα σπουδών και στρατηγικές μάθησης. Οι περισσότεροι μαθητές θα χρειαστούν έναν συνδυασμό διαφορετικών στρατηγικών που ταιριάζουν με τα ιδιαίτερα ελλείμματα και το υπόβαθρό τους.

Άλλα (Σχολικές Πινακίδες)

Έχετε οπτικές υποδείξεις εντός του σχολικού χώρου, οι οποίες επιδεικνύουν κατάλληλες κοινωνικές δεξιότητες, για παράδειγμα, πώς να περιμένουν στην σχολική καντίνα και να αλληλεπιδρούν με τους συμμαθητές τους κατά τη διάρκεια των γευμάτων.

Γονείς / Σύλλογοι Γονέων

Παρέχετε στους καθηγητές / βοηθούς μια φόρμα επικοινωνίας με τους αριθμούς τηλεφώνων των γονέων / φροντιστών σε περίπτωση που συμβεί κάτι κατά τη διάρκεια μιας εκδρομής. Αυτό θα επιτευχθεί μέσω της συνεργασίας με τους γονείς.

Ασφάλεια

1. **Οργανώστε εκδηλώσεις στο σχολείο σας που σχετίζονται με κοινωνικές δεξιότητες.** Για παράδειγμα, μέσω της συνεργασίας με τους δασκάλους, τους γονείς και τους μαθητές, μπορείτε να ζητήσετε από τους μαθητές να συμμετάσχουν σε ομάδες και να εργαστούν

μαζί για να επιτύχουν συγκεκριμένα καθήκοντα (π.χ., να φυτέψουν τον κήπο ή να επισκευάσουν τα πράγματα στο σχολείο).

2. **Συμπεριλάβετε τους μαθητές στις αποφάσεις σας σχετικά με τις δράσεις.** Αυτό θα τους βοηθήσει να καλλιεργήσουν τις κοινωνικές τους δεξιότητες. Για παράδειγμα, σε συνεργασία με τους μαθητές, προετοιμάστε μια ατζέντα στην οποία θα διεξαχθεί μια εκδήλωση σχετικά με την εβδομάδα ευαισθητοποίησης για την πνευματική αναπηρία / κοινωνική ανάπτυξη και θα ζητηθεί από τους μαθητές να συμμετάσχουν στο θέατρο και / ή να κάνουν σχετικές παρουσιάσεις.
3. **Παρέχετε στους καθηγητές / βοηθούς μια φόρμα επικοινωνίας με τους αριθμούς τηλεφώνων των γονέων / φροντιστών** σε περίπτωση που συμβεί κάτι κατά τη διάρκεια μιας εκδρομής. Αυτό θα επιτευχθεί μέσω της συνεργασίας με τους γονείς.

Σχολικά Διαλείμματα

1. **Οργανώστε εκδηλώσεις στο σχολείο σας που σχετίζονται με κοινωνικές δεξιότητες.** Για παράδειγμα, μέσω της συνεργασίας με τους δασκάλους, τους γονείς και τους μαθητές, μπορείτε να ζητήσετε από τους μαθητές να συμμετάσχουν σε ομάδες και να εργαστούν μαζί για να επιτύχουν συγκεκριμένα καθήκοντα (π.χ., να φυτέψουν τον κήπο ή να επισκευάσουν τα πράγματα στο σχολείο).
2. **Συμπεριλάβετε τους μαθητές στις αποφάσεις σας σχετικά με τις εκδηλώσεις.** Αυτό θα τους βοηθήσει να καλλιεργήσουν τις κοινωνικές τους δεξιότητες. Για παράδειγμα, σε συνεργασία με τους μαθητές, προετοιμάστε μια ατζέντα στην οποία θα διεξαχθεί μια εκδήλωση σχετικά με την εβδομάδα ευαισθητοποίησης για την πνευματική αναπηρία / κοινωνική ανάπτυξη και θα ζητηθεί από τους μαθητές να συμμετάσχουν στο θέατρο και / ή να κάνουν σχετικές παρουσιάσεις.

Υποστήριξη Μαθητών

1. **Δημιουργήστε μια κουλτούρα χωρίς αποκλεισμούς στο σχολείο σας:** οργανώστε εργαστήρια και σεμινάρια με ακαδημαϊκούς. Αυτό θα βοηθήσει τους εκπαιδευτικούς να κατανοήσουν τις πτυχές της ένταξης και να εφαρμόσουν συνεκτικές πρακτικές, οι οποίες θα συμβάλουν στη διδασκαλία των κοινωνικών δεξιοτήτων στους μαθητές.
2. **Οργανώστε σεμινάρια / εργαστήρια στο σχολείο σας για να αυξήσετε την ευαισθητοποίηση σχετικά με τις διανοητικές αναπηρίες και τις κοινωνικές δεξιότητες:**
 - Οργανώστε ημερήσια εργαστήρια για εκπαιδευτικούς, όπου μπορείτε να προσκαλέσετε εξωτερικούς φορείς (συμπεριλαμβανομένων δραματοθεραπευτών) να διαμορφώσουν τους καθηγητές ως προς το πώς να εφαρμόσουν τη βιωματική μάθηση στη διδασκαλία τους για αυτούς τους μαθητές. Αυτό μπορεί να βοηθήσει τους μαθητές να αισθάνονται μέρος μιας ομάδας, να ασκούν δεξιότητες ομαδικής εργασίας, να αλληλεπιδρούν παραγωγικά με τους συνομηλίκους τους και να κοινωνικοποιούνται.
 - Επενδύστε σε συνεχή κατάρτιση για εκπαιδευτικούς με τη μορφή επιτόπιων εργαστηρίων και σεμιναρίων που παρέχονται από παιδαγωγούς ή εκπαιδευτικούς ψυχολόγους σε θέματα κοινωνικών δεξιοτήτων / δυσκολιών κοινωνικής συμπεριφοράς,

- για την ευαισθητοποίηση σχετικά με τις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν αυτοί οι μαθητές.
- Παρέχετε επιτόπια κατάρτιση στη δραματοθεραπεία / βιωματική μάθηση, προσκαλώντας τους εξασκούντες και τους επαγγελματίες, για τη χρήση ρόλων για την ανάπτυξη κοινωνικών δεξιοτήτων.
 - Εξοπλίστε το σχολείο με ταμπλέτες και υπολογιστές ώστε οι εκπαιδευτικοί και οι μαθητές να μπορούν να χρησιμοποιούν τεχνολογία για τη διδασκαλία / εκμάθηση κοινωνικών δεξιοτήτων.
3. **Συμπεριλάβετε γονείς και άλλους φροντιστές, καθώς και άλλους ενήλικους που έχουν σημαντικό ρόλο στη ζωή του μαθητή.** Η διοργάνωση συσκέψεων μεταξύ γονέων / φροντιστών και προσωπικού συμβάλλει στην οικοδόμηση μιας σχέσης, η οποία με τη σειρά της βοηθά τον μαθητή να αισθάνεται ότι υποστηρίζεται και να βελτιώσει περαιτέρω τις κοινωνικές του ικανότητες.
 4. **Εξασφαλίστε ότι παρέχεται περαιτέρω πρόβλεψη στους εν λόγω μαθητές,** όπως η πρόσθετη υποστήριξη στην τάξη, για παράδειγμα με την παρουσία βοηθού διδασκαλίας, για να εξασφαλίσει ότι ακολουθούν το πρόγραμμα σωστά.
 5. **Παρέχετε στους καθηγητές / βοηθούς μια φόρμα επικοινωνίας με τους αριθμούς τηλεφώνων των γονέων / φροντιστών** σε περίπτωση που συμβεί κάτι κατά τη διάρκεια μιας εκδρομής. Αυτό θα επιτευχθεί μέσω της συνεργασίας με τους γονείς.
 6. Παρέχετε πληροφορίες σχετικά με τις κοινωνικές δεξιότητες με τη διοργάνωση επιτόπιων εκπαιδεύσεων ή με τη χρήση της ιστοσελίδας του σχολείου που θα μπορούσε να σχετίζεται με τα ακόλουθα τεκμηριωμένα προγράμματα κοινωνικών δεξιοτήτων:

α) Πρόγραμμα Κοινωνικών Δεξιοτήτων "Stop and Think": Μέρος του Προγράμματος ACHIEVE (Knoff and Batsche, 1995). Το πρόγραμμα ACHIEVE είναι ένα καινοτόμο, βασισμένο σε τεκμήρια πρόγραμμα σχολικής αποτελεσματικότητας και βελτίωσης που εστιάζει στην ακαδημαϊκή και κοινωνική, συναισθηματική και συμπεριφορική πρόοδο και επιτυχία των μαθητών. Το πρόγραμμα χρησιμοποιεί στρατηγικό σχεδιασμό, επαγγελματική εξέλιξη και επί τόπου συμβουλευτική και τεχνική βοήθεια για την ανάδειξη των επιτευγμάτων των μαθητών, το θετικό κλίμα του σχολείου και της τάξης, την αποτελεσματική διδασκαλία και εκπαίδευση, καθώς και την ενημέρωση και συμμετοχή των γονέων και των κοινοτήτων. Το πρόγραμμα αυτό έχει επιδείξει επιτυχία στη μείωση των παραπομπών σε πειθαρχικό των μαθητών στο γραφείο του διευθυντή, στις αποβολές από την τάξη και στις απομακρύνσεις από το σχολικό περιβάλλον. Προωθεί θετικό κλίμα στην τάξη και προάγει τις κοινωνικές αλληλεπιδράσεις, ενώ βελτιώνει τη συμπεριφορά των μαθητών κατά τις εργασίες, και βελτιώνει την ακαδημαϊκή επίδοση. [Αναφορά:<http://www.projectachieve.info>].

β) Το πρόγραμμα δεξιοτήτων EQUIP (Gibbs, Potter, & Goldstein, 1995). Διατίθεται στη διεύθυνση: <http://www.researchpress.com/scripts/product.asp?item=4848#5134>
Το EQUIP είναι μια μέθοδος παρέμβασης τριών σημείων για τη συνεργασία με τους αντικοινωνικούς ή τους διαταραγμένους εφήβους. Η προσέγγιση περιλαμβάνει εκπαίδευση σε ηθική κρίση, διαχείριση θυμού / διόρθωση σφαλμάτων σκέψης και κοινωνικές δεξιότητες. Οι νέοι που συμμετέχουν στο εκπαιδευτικό πρόγραμμα EQUIP συμμετέχουν σε

δύο τύπους ομαδικών συναντήσεων - Συναντήσεις εξοπλισμού (στις οποίες ο αρχηγός διδάσκει συγκεκριμένες δεξιότητες) και Συναντήσεις αμοιβαίας βοήθειας (στις οποίες ο αρχηγός εκπαιδεύει τους μαθητές καθώς χρησιμοποιούν τις δεξιότητες που έχουν μάθει ώστε να βοηθούν ο ένας τον άλλον) . Το πρόγραμμα EQUIP έλαβε το βραβείο αριστείας του 1998 για την Ανάκτηση των Παιδιών και της Νεολαίας. Το EQUIP έχει προσαρμοστεί για χρήση στον Καναδά, τις Κάτω Χώρες και σε πολλές άλλες χώρες.

γ) Το πρόγραμμα ACCEPTS (Walker et al, 1994) προσφέρει ένα πλήρες πρόγραμμα σπουδών για τη διδασκαλία αποτελεσματικών κοινωνικών δεξιοτήτων σε μαθητές στο επίπεδο μέσης και ανώτερης βαθμίδας. Το πρόγραμμα διδάσκει δεξιότητες σε ομάδα ομότιμων, δεξιότητες που σχετίζονται με τους ενήλικες και δεξιότητες αυτοδιαχείρισης. Το ACCEPTS (ένα πρόγραμμα σπουδών για τις αποτελεσματικές δεξιότητες των ομοτίμων και των εκπαιδευτικών των παιδιών) είναι ένα πλήρες πρόγραμμα διδασκαλίας για την διδασκαλία των κοινωνικών δεξιοτήτων μεταξύ των μαθητών και των παιδιών με ή χωρίς αναπηρίες σε βαθμίδες Κ έως 6. Το πρόγραμμα σπουδών, το οποίο σχεδιάστηκε για χρήση από καθηγητές τυπικής και ειδικής εκπαίδευσης, διδάσκει γνωστικά τις κοινωνικές δεξιότητες ως περιεχόμενα. Το πρόγραμμα μπορεί να διδαχθεί σε εκπαιδευτικές μορφές ένας προς έναν, μικρών ομάδων ή μεγάλων ομάδων. Το ACCEPTS περιλαμβάνει μια διαδικασία διδασκαλίας εννέα βημάτων βασισμένη στις αρχές της άμεσης διδασκαλίας, δηλαδή σενάρια που διδάσκουν τις σημαντικές ικανότητες συμπεριφοράς εκπαιδευτικού-παιδιού και τις κοινωνικές δεξιότητες από ομότιμους καθώς και διαδικασίες διαχείρισης συμπεριφοράς.

δ) The School Wide- Positive Behavioural Intervention Support Programme (SWPBIS).

Το SW-PBIS αναφέρεται σε μια διαδικασία συστημικής αλλαγής για ένα ολόκληρο σχολείο ή περιοχή. Το θεμελιώδες θέμα είναι η διδασκαλία των προσδοκίων συμπεριφοράς με τον ίδιο τρόπο όπως κάθε υποκείμενο του προγράμματος σπουδών. Συνήθως, μια ομάδα περίπου δέκα αντιπροσωπευτικών μελών του σχολείου θα παρακολουθήσει διήμερη ή τριήμερη εκπαίδευση από ειδικευμένους εκπαιδευτές. Αυτή η ομάδα θα αποτελείται από διαχειριστές, διαβαθμισμένους και τακτικούς & ειδικούς παιδαγωγούς. Το σχολείο θα επικεντρωθεί σε τρεις έως πέντε συμπεριφοριστικές προσδοκίες που δηλώνονται θετικά και είναι εύκολο να θυμηθούμε. Με άλλα λόγια, αντί να λέει στους μαθητές τι να μην κάνουν, το σχολείο θα επικεντρωθεί στις προτιμώμενες συμπεριφορές. Να μερικά παραδείγματα:

- Σεβαστείτε τον εαυτό σας, σεβαστείτε τους άλλους και να σέβεστε την ιδιοκτησία
- Να είστε ασφαλής, να είστε υπεύθυνος, να δείχνετε σεβασμό
- Να σέβεστε τις σχέσεις και να σέβεστε τις ευθύνες

Διαθέσιμο στο: <https://www.pbis.org/school/swpbis-for-beginners>

Σημειώστε: δεν είναι διαθέσιμα όλα τα μέσα και τα έργα σε όλα τα πολιτιστικά πλαίσια. Όσον αφορά τις εκδρομές, ορίστε έναν βοηθό του μαθητή για θέματα ασφάλειας σε περίπτωση που συμβεί κάποιο επεισόδιο.

Υποστηρικτική βιβλιογραφία

Ορισμός: Οι μαθητές με νοητική υστέρηση είναι πιο πιθανό να παρουσιάζουν προβλήματα συμπεριφοράς απ 'ό, τι τα παιδιά χωρίς αναπηρία (Dekker, Koot, van der Ende, & Verhulst, 2002). Ενώ οι νέοι με ήπια ή οριακή νοητική αναπηρία παρουσιάζουν μεγαλύτερη αντικοινωνική

συμπεριφορά από τους εφήβους χωρίς αναπηρία (Douma, Dekker, de Ruiter, Tick, & Koot, 2007), γενικά, όσο πιο σοβαρή είναι η διανοητική βλάβη, τόσο μεγαλύτερη είναι η επίπτωση και η σοβαρότητα της προβληματικής συμπεριφοράς.

Χαρακτηριστικά: Δυσκολίες αποδοχής κριτικής, περιορισμένος αυτοέλεγχος και παράξενες και ακατάλληλες συμπεριφορές, όπως επιθετικότητα ή αυτοτραυματισμός, παρατηρούνται συχνότερα σε παιδιά με νοητική υστέρηση απ' ό, τι σε παιδιά χωρίς αναπηρία. Ορισμένα γενετικά σύνδρομα που σχετίζονται με διανοητικές αναπηρίες τείνουν να συμπεριλαμβάνουν άτυπη και "εκτός τόπου" συμπεριφορά. Για παράδειγμα, τα παιδιά με σύνδρομο Prader-Willi συχνά εμπλέκονται σε αυτοτραυματική, ιδεοψυχαναγκαστική συμπεριφορά και άτυπη λαίμαργια αναγκάζει τα παιδιά να τρώνε μη θρεπτικές ουσίες όπως χορδές, τρίχες ή βρωμιά (Ali, 2001; Dimitropoulos, Feurer, Butler, & Thompson, 2001; Symons, Butler, Sanders, Feurer, & Thompson, 1999).

Προσαρμοσμένο από: Heward, W. L. (2013). *Exceptional children: An introduction to special education*. Pearson College Div.

Ιστοσελίδες και Εκθέσεις Ευρωπαϊκής Ένωσης

<http://www.bacdis.org.uk/publications/documents/EIPBriefingPaper.pdf>

http://www.bps.org.uk/sites/default/files/documents/challenging_behaviour_a_unified_approach.pdf

Αναφορές:

Gibbs, J. C., Potter, G. B., & Goldstein, A. P. (1995). *The EQUIP program: Teaching youth to think and act responsibly through a peer-helping approach*. Research Press.

Goldstein, A. P. (1999). *The prepare curriculum: Teaching prosocial competencies*. Research Press.

Hoppey, D., & McLeskey, J. (2013). A case study of principal leadership in an effective inclusive school. *The Journal of Special Education*, 46(4), 245-256.

Knoff, H. M., & Batsche, G. M. (1995). Project ACHIEVE: Analyzing a school reform process for at-risk and underachieving pupils. *School Psychology Review*.

Lane, K. L., Menzies, H. M., Oakes, W. P., Zorigian, K., & Germer, K. A. (2014). Professional development in EBD: What is most effective in supporting teachers. *The SAGE handbook of emotional and behavioral difficulties*, 415-425.

Menzies, H. M., & Bruhn, A. L. (2010). *Managing challenging behaviors in schools: Research-based strategies that work*. Guilford Press.

Menzies, H. M., & Lane, K. L. (2011). Using self-regulation strategies and functional assessment-based interventions to provide academic and behavioural support to pupils at risk within three-tiered models of prevention. *Preventing School Failure: Alternative Education for Children and Youth*, 55(4), 181-191.

Poon, K. K. (2012). Challenging behaviors among children with autism spectrum disorders and multiple disabilities attending special schools in Singapore. *Research in Developmental Disabilities*, 33(2), 578-582.

Carter, E. W., Cushing, L. S., Clark, N. M., & Kennedy, C. H. (2005). Effects of peer support interventions on pupils' access to the general curriculum and social interactions. *Research and practice for persons with severe disabilities*, 30, 15-25.)

Walton, K. M., & Ingersoll, B. R. (2013). Improving social skills in adolescents and adults with autism and severe to profound intellectual disability: A review of the literature. *Journal of Autism and Developmental Disorders*, 43(3), 594-615.